

Institut Barcelona Esports

Coordinació de la publicació:

Institut Barcelona Esports-Ajuntament de Barcelona

Imatges:

Arxiu Fotogràfic de Barcelona (AFB),
Arxiu privat de la família Mayr,
Arxiu privat de la família Soler,
Pujadas, X; Santacana, C. Història il·lustrada de l'esport
a Catalunya 1870-1931. Barcelona: Columna edicions -
Diputació de Barcelona, 1994.

Traducció i correccions: Xavier Vives

Disseny gràfic: Víctor Oliva. Disseny gràfic, SL

Producció: Motor Press

ISBN: 84-7794-269-2

Dipòsit legal: TO-792-2007

Edició: octubre de 2009

Tiratge: 1.500 exemplars

Quadern Dones i Esport | 3

Presentació _____ 3

BARCELONA I LES DONES

1. “Trencant el silenci”: les dones barcelonines en els inicis de la pràctica esportiva (1890-1920)
Xavier Pujadas _____ 5
2. Biografia del Premi Dona i Esport Mireia Tapiador: Katy Mayr
Hortènsia Graupera i Agustí Boixeda _____ 13
3. Biografia de la finalista del Premi Dona i Esport Mireia Tapiador:
Pepa Soler
Jaume Mora _____ 17
4. Manifest de la Cursa de les Dones 2008
Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere _____ 19

CONCILIACIÓ DE LES RESPONSABILITATS PERSONALS I LA PRÀCTICA ESPORTIVA DE LES DONES

La conciliació de les responsabilitats laborals, familiars i el temps d'oci de les dones del segle XXI

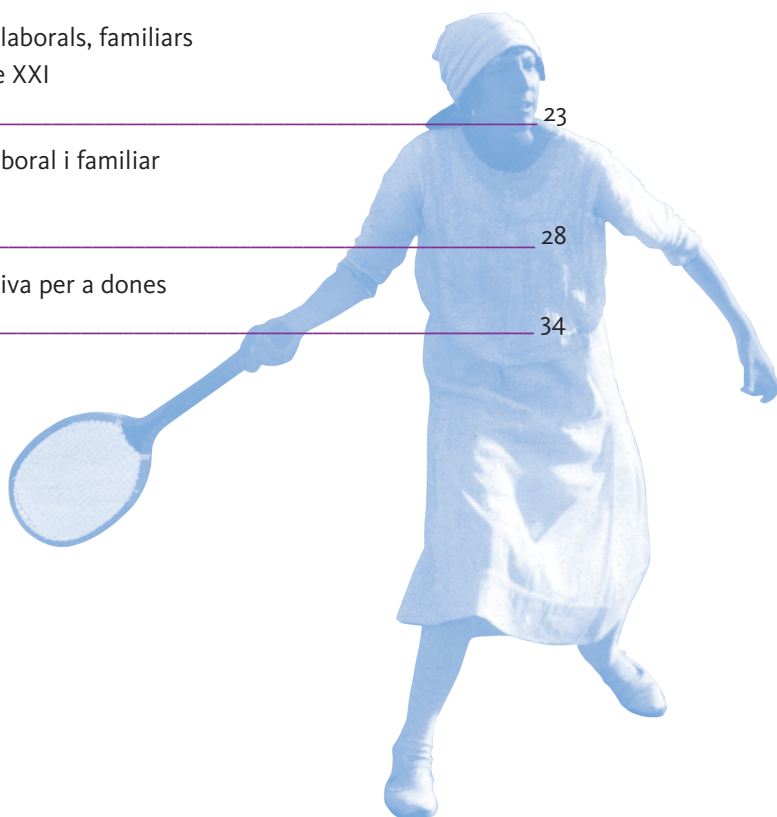
Mª Ángeles Duran _____ 23

Del perquè la conciliació de la vida laboral i familiar no acaba de ser una bona solució

Teresa Torns _____ 28

Experiència pilot de promoció esportiva per a dones

Maria Rosa Miró _____ 34

Barcelona és un estil de vida, on l'esport juga un paper fonamental, gràcies als valors i beneficis saludables que reporta. La ciutat compta amb una llarga tradició esportiva basada en la qualitat i quantitat dels serveis i activitats relacionades amb l'esport que ofereixen les nombroses entitats, públiques i privades, de casa nostra. I és que ha estat gràcies a l'esforç de les persones i col·lectius de la ciutat que s'ha construït, amb força i convicció, la xarxa esportiva de Barcelona.

Un cop més, voldria ressaltar el paper de les dones en aquest procés, no només per aprendre com i quan es va formar el nostre passat esportiu, sinó també per conèixer i valorar el rol de la dona en la vida esportiva d'aquesta ciutat.

Amb el tercer exemplar dels **Quaderns Dones i Esport**, de nou posem l'èmfasi en repassar la nostra història esportiva, així com també en la convicció que la qualitat de vida passa perquè tots els ciutadans i ciutadanes gaudeixin de tots els valors de l'esport amb plenitud.

Jordi Hereu
Alcalde de Barcelona

Barcelona i les dones

“Trencant el silenci”: les dones barcelonines en els inicis de la pràctica esportiva (1890-1920)

Xavier Pujadas

Durant les dècades inicials de la penetració dels esports moderns a Catalunya, la presència de les dones practicants fou gairebé invisible. Mirall fidel d'una societat burgesa patriarcal, al llarg de la segona meitat del segle XIX l'expansió de la pràctica de l'esport d'origen anglès i de les activitats gimnàstiques es fonamentà en el protagonisme masculí. De fet, la reproducció i institucionalització de l'esport a tot Europa, com a mínim fins als anys posteriors a la Primera Guerra Mundial, es basà en uns trets socials i culturals ja presents en la seva formació durant les dècades inicials del vuit-cents. Característiques essencials de l'esport modern a l'anglesa, com ara la seva privacitat, estructuració associativa, individualisme, elitisme i, és clar, masculinitat, esdevenien alhora el reflex de les noves formes de control de la societat industrial naixent i un model en el procés de l'esportivització europea. Tanmateix, el fet que les escoles privades angleses on es normativitzaren bona part dels esports fossin centres masculins elitistes –creats per a la formació de la futura classe dirigent de l'Imperi britànic– és il·lustratiu pel que fa a l'estreta relació originària entre el model esportiu i el model dominant de gènere de l'etapa victoriana. D'altra banda, amb relació al desenvolupament de la gimnàstica centreeuropea vuitcentista, els seus vincles amb la formació de l'exèrcit i, per tant, el seu caràcter masculí, resulten evidents. Els exercicis gimnàstics, bé de caire casernari, escolar, acrobàtic o mèdic, foren essencialment pensats per a homes fins a mitjan segle XX, encara, molt restringits a determinades funcions estètiques i biològiques de les dones a partir de la segona meitat de la centúria.

Així doncs, quan la pràctica esportiva irromp a Catalunya en el darrer terç del segle XIX, a través del contacte de la burgesia autòctona amb ciutadans estrangers, el resultat és forçosament el de l'adaptació d'un fenomen essencialment limitat a la pràctica masculina. En conseqüència, no ha d'estranyar que les primeres associacions i clubs esportius i gimnàstics fossin institucions masculines, gestionades per homes i vinculades al discurs social hegemònic. La pràctica esportiva de les dones barcelonines fou testimonial fins al tombant de segle i molt infreqüent entre 1900 i 1914. D'ençà dels anys de la Gran Guerra a Europa, per bé que es mantingué la seva invisibilitat, l'esport femení començà a ser objecte de debat públic en alguns àmbits especialitzats i en determinades capçaleres de premsa esportiva de la capital catalana. Es començava, doncs, a trencar un silenci que en les dues dècades posteriors esdevindria una veu potent a favor de la igualtat també en l'àmbit de l'esport.

**GUANYADORA
D'UN TROFEU
DE TIR FEMENÍ**

1912

Frederic Ballell

Font: AFB

**MEMBRES DEL FÉMINA
NATACIÓN CLUB
A LA BARCELONETA**

1912

El primer club esportiu
femení de l'Estat.

Frederic Ballell.

Font: AFB

Els obstacles teòrics: l'argumentari de la masculinitat esportiva

Durant tot el segle XIX la construcció d'un discurs favorable a l'esport, basat en el paper social i moral de l'home en un món en transformació, fou una constant que no es pot menystenir quan tractem d'analitzar els obstacles a la pràctica femenina. Per a bona part de la burgesia europea i americana vuitcentista, l'esport modern –reglat, controlat i institucionalitzat– va ser vist com una oportunitat per estendre valors de disciplina social, encoratjar els seus joves i apartar-los d'altres camins menys desitjables. Tots aquests valors, però, s'associaven a la masculinitat ja que la pràctica esportiva comportava virilitat, fortalesa i lideratge, mentre que per a les noies, cap a 1850, es recomanava exercici moderat per tal de promoure l'ur “feminitat, bellesa i gràcia”¹. Les referències a la “domesticació masculina” a través de la pràctica sistemàtica de l'exercici esportiu foren habituals i es feren

**EL REM ERA
CONSIDERAT ADIENT
A LA BIOLOGIA
FEMENINA A PRINCIPIS
DEL SEGLE XX.**

Frederic Ballell

Font: AFB

més rotundes amb la conformació del discurs de la *muscular christianity*, que afirmava explícitament que “la virilitat es demostra al camp de joc i no al llit”. Més enllà d'altres connotacions, però, la relació entre esport modern i masculinitat s'imposà de manera diàfana durant els anys de la seva expansió inicial tenint en compte obertament els papers socials atribuïts a homes i dones.

En realitat, quan analitzem el discurs de gènere en el context esportiu anterior a 1920, hi podem observar tres tipus de fils argumentals que van ser recurrents a l'hora d'establir limitacions a la participació de les dones: els arguments socials, els morals i els de caràcter estètic. Aquest discurs, majoritari entre la classe mèdica i esportiva de l'època, condemnava la dona a la realització molt prudent d'exercici físic i, en el cas dels esports, tendia a establir quins eren els adequats i quins –la majoria– els que escapaven a la *biologia* femenina. A Barcelona, com a la resta de capitals europees, aquest tipus d'argumentari s'estengué a partir

de 1850 en cercles molt reduïts de persones interessades en l'activitat física i, d'ençà del canvi de segle, es féu més visible en plataformes de premsa esportiva. Lògicament, quan la pràctica de l'esport començà a créixer socialment, el debat sobre la seva conveniència i abast social esdevingué imparable. Des de la perspectiva dels arguments socials, generalment, es feia al·lusió al rol que –des d'una perspectiva androcèntrica– s'atribuïa a les dones. Els papers tradicionals

CURSA DE TRINEUS A LA MOLINA EL 1912 AMB PARTICIPACIÓ FEMENINA

Josep Maria Co de Triola

Font: Història il·lustrada de l'esport a Catalunya 1870-1931

de cuidadora, esposa sol·lícita, gestora de la llar i, per sobre de tots, mare de família, conformen un argumentari conservador que supera el discurs biològic estricte, ja conegut i emprat habitualment. És molt revelador, en aquest sentit, com expressà aquest tipus d'argumentari el metge Josep Bertran i Vivó en l'article "La mujer y su cultura física", publicat l'agost de 1917 a la premsa esportiva barcelonina². El text, bastit des d'una concepció ideològica conservadora, és interessant perquè reflecteix molt bé el discurs de gènere hegemònic en la majoria de cercles esportius de la primeria del segle xx. Segons Bertran, les dones "han de ser los ángeles de los hogares, las que han de tonificar nuestros decaídos corazones duramente aleccionados por la ininterrumpida cadena de desengaños propios de la humana vida", per la qual cosa cal que també s'enforteixin per mitjà d'una "racional e indicada cultura física". L'exercici físic, doncs, esdevé purament instrumental en les dones, al servei de les necessitats socials masculines, ja sigui perquè elles han de ser capaces de tenir cura dels esposos o bé a causa de la seva missió suprema, la maternitat. L'activitat física o, encara millor, determinada activitat física permetria, segons l'articulista, conduir-la cap a "los altos y nobles fines a que ha sido destinada".

Pel que fa a la construcció d'arguments que podem qualificar de naturalesa moral, en general apel·laven a "la puresa i la modèstia femenines", com també al caràcter públic i competitiu dels esports atlètics. En aquest sentit, podia ser vist com a moralment reprobable que la dona *frivolitzés* públicament amb el seu cos. Aquest tipus de discurs, poc freqüent ja a partir de la tercera dècada del segle xx en els cercles esportius, havia estat llargament explotat en l'àmbit educatiu.

Des del punt de vista estètic, finalment, els arguments eren molt nombrosos i, segurament, alimentaven el discurs més emprat en el debat sobre la dona esportista durant les tres primeres dècades del nou-cents. En aquest cas, el tractament sobre l'exercici físic femení sovint tornava a adquirir un caràcter d'instrument: el de la construcció de la bellesa del cos. Aquí, el cos femení és vist essencialment com a objecte estètic, fet que també depassa la idea tradicional del *cos-recipient* reproductor i garant de la continuïtat de l'espècie. És rellevant, en aquest sentit, com a mitjan segle xix i en els primers decennis del xx moltes activitats físiques ja eren explícitament relacionades amb la construcció corporal de la dona. La bellesa femenina, doncs, podia ser modelada amb l'exercici, ja que fent-ne "trabajará útilmente para adquirir i conservar largo tiempo esta preciosa belleza física, que es sin duda la más hermosa de sus bellezas"³. De la mateixa manera, la pràctica física femenina controlada podia ser definitiva per posar fi al "denigrante espectáculo de contemplar a esta pléyade

de mujeres histéricas, deformes, anémicas de cuerpo tan delgado que casi parecen diáfnas hadas”⁴. Per contra, tenint en compte el punt de vista estètic, l'esport abocava les dones a un parany que calia evitar necessàriament, el de l'androgínia. El temor a la masculinització corporal de les dones era freqüent –“no se crea que sea mi fin el tornar *mujeres colosas*, y musculosas como atletas”, afirmava Bertran i Vivó–, i això facilitava més munició per a un discurs extremament limitador. Abans de la dècada de 1920, generalment, les disciplines aconsellades per a la pràctica femenina eren aquelles adients al seu “condicionament orgànic” i que evitaven el contacte corporal: la natació, el tennis i la gimnàstica sueca i respiratòria.

Les primeres esportistes

Vist aquest marc argumental de referència, les possibilitats per a la pràctica esportiva femenina a la ciutat de Barcelona de finals del segle XIX eren escasses. El procés d'institucionalització esportiva català, que recreava el model anglosaxó de referència, fou eminentment protagonitzat per homes benestants. En aquest sentit, es pot remarcar que, abans de 1912, la totalitat de les juntes directives i seccions dels clubs i federacions d'esport creats a la capital catalana eren controlades per homes⁵. Aquell any es produïren dos petits canvis simptomàtics pel que fa a l'inici de la lenta incorporació de les dones a l'univers organitzatiu de l'esport: la creació del Fémima Natación Club i l'existència d'una *comisión de señoritas* en el si del Real Polo Jockey Club.

En realitat, ambdós esdeveniments reflectien la creixent presència femenina en el context general del lleure benestant de la ciutat que s'estava produint des de l'inici del segle. En el cas de l'esport, però, aquesta incorporació de les primeres practicants presentava dues característiques bàsiques: estava molt limitada a algunes pràctiques i era fonamentalment subsidiària de l'indiscutible protagonisme masculí.

Les primeres referències de dones esportistes a Barcelona, com passà amb els homes, estan sovint vinculades a les colònies estrangeres que participaren en la creació dels primers clubs; en aquest cas, és clar, de clubs relacionats amb disciplines considerades adients per a elles. N'és un exemple paradigmàtic el desenvolupament inicial del tennis a la ciutat i l'activisme esportiu de les dones d'origen anglès i alemany.

En els estatuts originals del Barcelona Lawn Tennis Club (1899), conegut com el *club anglès*, ja es preveia una quota especial per a dones practicants. Això va permetre que els campionats femenins de Catalunya es comencessin a disputar l'any 1904. De fet, entre les guanyadores de les primeres edicions, el protagonisme anglès és aclaparador fins a 1913. Car-

LA FIGURA DE LA DONA ÉS UTILITZADA COM A RECLAM PUBLICITARI EN AQUEST CARTELL DE 1910

Pere Montanya

Font: Història il·lustrada de l'esport a Catalunya 1870-1931

me Witty, de la família de l'impulsor del tennis a Catalunya i fundador del F. C. Barcelona al costat de Joan Gamper, el britànic Ernest Witty, fou una competitiva tennista entre la primera i la segona dècades del segle xx, guanyadora dels campionats de Catalunya de 1908 i 1911. Uns anys abans, el 1906, cinc dones participaren –al costat de molts altres homes– en la fundació del Catalunya Lawn Tennis Club, un fet sense precedents en la constitució de clubs esportius d'aquell moment. Tanmateix, segons una crònica del periodista i promotor esportiu Josep Elias, durant la inauguració de la secció de tennis del Real Polo Club de Barcelona el 1902, se celebrà un partit a l'hipòdrom amb la participació de l'anglesa Miss Lay, probablement un dels primers partits jugats per una dona en públic a la ciutat.

Al costat del tennis, durant la primera dècada del segle xx també la pràctica híptica possibilità la incorporació femenina, tant en l'àmbit de la competició esportiva com en el del lleure associatiu. La proliferació d'entitats d'equitació i d'establiments d'ensinistrament a Barcelona va permetre ja a partir de 1907 la celebració de curses femenines i festes hípiques amb un seguiment de públic nombrós, organitzades pel Real Polo Club. De 1907 a 1910 va créixer, entre la burgesia barcelonina, l'afecció per les excursions a cavall al voltant de la ciutat, amb una participació femenina rellevant. L'any 1911 es fundà el Barcelona Jockey Club, entitat que “tuvo el acierto de interesar en sus fines a gran número de amazonas, concediéndolas honoríficamente el título de socios”⁶, fet que denota l'escassa participació de les dones en l'associacionisme esportiu de l'època. Un any després, Isabel Llorach, Josefina Julià, Doli Vidal, Adela Boada i Madrona Andreu formaren la primera comissió femenina del Real Polo Jockey Club de Barcelona.

Els esports de neu, impulsats des de Barcelona durant els primers anys del nou-cents, s'obriren ràpidament també a la pràctica de les dones. Tot i que en l'àmbit de l'excursionisme científic històricament el protagonisme masculí havia estat aclaparador durant les dècades anteriors, les seccions d'esquí i muntanya de les entitats excursionistes en facilitaren

**CAMP DE CAN RÀBIA
EL 1915. LES DONES
BENESTANTS EREN
PÚBLIC ASSIDU
DE L'ESPORT ABANS
DE 1920**

Frederic Ballell

Font: AFB

la participació. Aquesta incorporació ja fou efectiva en la celebració de les primeres setmanes d'esports d'hivern organitzades pel Centre Excursionista de Catalunya des de 1911 a Ribes de Freser, així com en els concursos de *luges*, inaugurats per la mateixa entitat excursionista al Montseny a partir de 1909.

Un precedent: el F  mina Natación Club

L'escassa contribució femenina a l'esport català anterior a la Primera Guerra Mundial es bas  , com hem vist, en una participació testimonial en un món de domini masculí, el de les institucions esportives.   s cert que podem afirmar que entre 1900 i 1910 un petit cercle de dones barcelonines benestants havien iniciat un camí sense precedents, però també ho és que aquest camí no havia pogut obrir encara esclletxes significatives en l'àmbit associatiu. En aquest context, tot i la seva nul  la continuïtat fins a finals de la dècada de 1920, és molt destacada la creació del primer club esportiu exclusivament femeni  , el F  mina Natación Club de Barcelona, fundat l'octubre de 1912. El F  mina nasqué de la m   de la família de Tom  s Ribalta, que regentava l'establiment dels Banys de Sant Sebastià de la Barceloneta (1889) en un moment d'expansió dels banys marítims a la ciutat, arrossegats per l'èxit dels corrents higienistes que aconsellaven el contacte amb el sol i el mar i per la recent introducció de la natació esportiva de mans de Bernat Picornell el 1907. De fet, Barcelona ja havia conegut establiments de banys femenins –per exemple, els Banys de la Junta de Dames (1876)– sense, però, cap connotació esportiva. Les germanes Ribalta, Clementina i Mercè, tingueren, doncs, un paper destacat en la creació de l'entitat i, mentre la primera en fou la presidenta, la segona en fou una nedadora rellevant. Al costat de les Ribalta, altres dones emprenedores van ser membres de la direcció del club: Agn  s Sagnier, Carme Escub  s i Rosita Elias. La capacitat de convocatòria del F  mina, amb tot, fou minsa per causes diverses com ara els obstacles socials a la pràctica femenina, el poc ressò de la natació esportiva en una ciutat encara sense piscines, l'interès de la mateixa entitat a mantenir un elitisme rigorós i la manca d'instal  lacions socials pròpies. En aquestes condicions, entre 1912 i 1916, les associades del club solien trobar-se exclusivament per preparar les competicions anuals que hom organitzava a finals del mes d'agost, i que comptaren amb el suport dels Banys de Sant Sebastià i amb aportacions privades i públiques per a la concessió de premis en les competicions.

La constitució i circumstàncies d'aquest petit i elitista club femeni   de natació a la Barcelona de 1912 són significatives, no tant d'un canvi de rumb important en l'actitud de les dones esportistes, que a Catalunya arribar   alguns anys més tard, com dels límits socials i culturals de la influència femenina en l'esport dels anys deu del segle xx. El fet que fos un club de natació, només cinc anys després de la creació del Club Natació Barcelona, s'explica per l'acceptació generalitzada d'aquella pràctica entre les dones i per l'efecte del ràpid creixement del CNB, que passà de 100 a 450 socis entre 1910 i 1914. Aquest efecte, sens dubte, estimulà l'interès d'un reduït grup de noies a organitzar-se per practicar el seu esport preferit, donades les grans dificultats per fer-ho en els clubs masculins. D'altra banda, el caràcter socialment herm  tic del F  mina –“por causa del gran cuidado que se ha tenido para que no entraran elementos que perjudiquen su buen nombre”⁷– evidencia amb tota claredat quina era la difusió social de l'esport femeni  . Com passava en altres àmbits de la vida, les dones de les classes populars patiren un doble greuge, per la doble condició social i de gènere.

Temps de canvi

Els canvis més significatius pel que fa a la incorporació de les dones a la pràctica esportiva a Europa es van produir arran de l'esclat de la Gran Guerra. És un fet prou sabut que l'experiència de les dones europees a la rereguarda del conflicte de 1914-1918 significà la consolidació i l'efervescència d'idees i aspiracions reivindicades des de feia dècades pels grups sufragistes. En el terreny de la pràctica esportiva, atès que elles van haver de substituir els homes destacats al front de batalla, la guerra va permetre la presa de consciència de les seves capacitats. El valor argumental del discurs social, moral i estètic que havia donat cobertura a la masculinitat esportiva durant el segle XIX, s'esmicolava perquè els rols socials canviaren en la conjuntura bèl·lica. Si elles podien treballar, gestionar i liderar en absència dels homes, també podien participar en el lleure esportiu tradicionalment reservat a ells. Aquest inici del canvi fou sobretot significat a països com França i Anglaterra, amb una llarga tradició esportiva i un important dinamisme associatiu. Si bé no és possible parlar encara de canvi de tendència abans de 1920, sembla evident que entre 1915 i 1920 el nombre de practicants femenines augmentà i, alhora, va irrompre netament un discurs feminista esportiu sense matisos. La creació de la Fédération Française Sportive Féminine l'any 1917 i de la Fédération Sportive Féminine Internationale (1921) exemplifica l'activació d'un moviment de transformació que tingué la seva continuïtat en les dues dècades següents amb l'orga-

**L'EVOLUCIÓ DE
LA ROBA ESPORTIVA
PERMETIA A LES
TENNISTES ENSENYAR
ELS TURMELLS EL 1915**

Frederic Ballell

Font: AFB

nització quadriennal del jocs mundials femenins com a oposició als jocs olímpics i amb l'expansió a molts països occidentals del *sufragisme esportiu* d'Alice Milliat⁸.

A la capital catalana, durant els anys de la guerra l'esport en general va viure un cert aleniment a causa del col·lapse internacional. Malgrat això, es va mantenir la tendència ascendent de la pràctica, també en el cas de l'esport femení. Al marge del cas ja esmentat del Fémina Natación Club, que subsistí encara durant els anys del conflicte, és remarcable la consolidació de practicants catalanes en disciplines com el tennis. En aquest esport començaren a destacar jugadores autòctones de gran talent com és el cas de Panchita Subirana, que fou la tennista catalana indiscutible dels anys de la guerra, guanyadora del campionat català de 1913, 1915, 1916 i 1918. Subirana i Rosa Torras foren els precedents de l'extensió del tennis femení català de 1920 i 1930, símbol evident d'una incorporació rellevant de les dones a la pràctica esportiva. Més enllà de l'esfera competitiva, aquesta expansió provocà que algunes tennistes comencessin a participar també en la gestió associativa. La ja esmentada Carme Witty, capdavantera de l'esport femení a Barcelona, fou nomenada vocal del Barcelona Lawn Tennis Club l'any 1916, fet infreqüent en l'associacionisme esportiu de l'època. En altres modalitats de naturalesa social benestant, com el golf o els esports nàutics, a partir de 1915 començaren a ser habituals les competicions periòdiques en categoria femenina. El camí cap a la normalització s'esdevindria durant les dues dècades posteriors, just en el moment de la popularització de la pràctica esportiva a Barcelona i a la resta de capitals europees i occidentals.

NOTES

1. Steven Riess: *Sport in industrial America (1850-1920)*. Harlan Davidson Inc. Wheeling, 1995, p. 16.
2. Josep Bertran i Vivó: "La mujer y su cultura física", *Atlética*, 16 (15.8.1917), p. 19.
3. "Los sports atléticos y la mujer", *Atlética*, 13 (30.7.1917), p. 1.
4. Josep Bertran i Vivó, *op. cit.*
5. Tal com podem veure a Emilio Navarro: *Álbum histórico de las sociedades deportivas de Barcelona*. Barcelona, 1916.
6. Emilio Navarro, *op. cit.*, p. 82.
7. Així justifica Emilio Navarro l'escàs ressò social del club en la seva obra ja citada de 1916, p. 115.
8. Sobre Milliat, vegeu la biografia d'André Devron: *Alice Milliat. La Pasionaria du sport féminin*. París: Vuibert, 2005.

Biografia del Premi Dona i Esport

Mireia Tapiador: Katy Mayr

Hortènsia Graupera i Agustí Boixeda

No volem començar aquesta presentació sense agrair la possibilitat que se'ns ha brindat de parlar d'una persona com la Katy, que es mereix tot el nostre respecte i la nostra consideració, tant a nivell personal com a nivell professional.

Katy Mayr Lubillo va néixer a Barcelona l'any 1943. Filla de pare alemany i de mare espanyola, va començar a practicar diferents esports des de ben joveneta, com l'esquí, la natació i l'atletisme, probablement influenciada per la cultura paterna, ja que en aquella època no era gaire ben vist que les dones fessin esport.

Va ser a partir de 1962, és a dir, quan ja tenia 19 anys, que es va endinsar en l'esport. Es pot dir que la Katy va entrar en aquest món d'una manera fortuïta. Aquell mateix any va veure un anunci en la secció de demandes de un diari que li va semblar ideal per començar a treballar en la feina que més li agradava. Malauradament, l'anunci deia ben clar que les dones s'hi havien d'abstenir. Ella, decidida, va lliurar la seva sol·licitud, tot i que li van dir que no hi comptés.

Al cap de poc temps la van citar per a una entrevista ja que cap noi dels que s'hi van presentar no s'ajustava al perfil demanat; i, de seguida, es va trobar treballant en una oficina

**LLIRAMENT
DEL PREMI DONA
I ESPORT 2008
A KATY MAYR.**

Font: Institut Barcelona Esports

CAMPIONAT D'ESPANYA, 1965

Font: Arxiu família Mayr

plena d'homes. Entre els companys hi havia molt bon ambient i en les xerrades disteses s'explícaven les respectives activitats del cap de setmana. Quan ella va explicar que a l'estiu anava a bussejar al mar i pescava força peix, pops, etc., hi va haver un company, que vivia al barri de la Barceloneta, que li va proposar

una aposta a la qual es van afegir la resta de nois de la secció: "Si ets capaç de fer nedant la travessia del port de Barcelona el dia de la Mercè (setembre, 3.800 metres), et convidem per separat i cada un de nosaltres a sopar allà on tu escullis". El repte va ser acceptat i, després de força entrebancs per poder inscriure's-hi ja que no estava federada ni pertanyia a cap club, la van deixar participar-hi com a independent. Va fer la cursa i, sense gaire dificultat, va guanyar l'aposta.

L'any 1965 es va incorporar al C. N. Catalunya, club que no ha deixat mai al llarg de la seva perllongada vida esportiva, participant en diferents campionats de Catalunya i d'Espanya i en diverses travessies com les dels ports de Barcelona i Tarragona, del llac de Banyoles, la Copa Nadal...

Va iniciar-se en el salvament aquàtic l'any 1967 i obtingué el títol de socorrista aquàtica, necessari per poder competir en aquest esport i amb el qual va arribar a formar part de la selecció espanyola que participà en els campionats del món de Salzburg, Trier i Roma, aconseguint diverses medalles tant a nivell individual com per equips, a més de participar també en diferents campionats de Catalunya i d'Espanya.

Ben aviat es va interessar per la docència i el mateix any es va treure el títol de monitora de natació compaginant l'oficina, l'esport i la docència infantil i per a adults. També va voler examinar-se d'àrbitra de natació i waterpolo, però li digueren que les dones no estaven

**HA ESTAT ESPORTISTA,
TÈCNICA, ÀRBITRA,
PROFESSORA
I DIRECTIVA DINS
EL MÓN
DEL SOCORRISME.**

Font: Arxiu família Mayr

capacitades per arbitrar els homes en partits i es va haver de conformar amb els títols d'àrbitra de natació i de salts de trampolí i de palanca.

Va acceptar diverses feines en escoles: Maristes La Immaculada de Barcelona, Reina Elisenda, Lycée Français de Barcelona, Escola Fabra d'Alella, i també en el Club Nàutic de Vilassar de Mar, on ha impartit els seus coneixements esportius durant més de quatre dècades. Això li va permetre dedicar-se a l'esport i la docència, deixant de banda l'oficina.

Com que no en tenia prou amb l'aigua, va començar a competir, dins la categoria màster, en els campionats d'atletisme d'Espanya i d'Europa, aconseguint primers llocs en diverses curses, sobretot en maratons i competicions de gran fons. L'any 1983 participà en la primera cursa femenina de 15 km de recorregut, primer esdeveniment dedicat a les dones.

Per problemes de salut, va haver de reduir l'activitat esportiva, circumstància que aprofità per incrementar la seva activitat docent i com a dirigent esportiva: professora de natació, àrbitra de salvament, professora de formació dels actuals socorristes i diversos càrrecs directius dins la Federació Catalana de Salvament i Socorrisme, principalment.

Des de l'any 1997 compagina la seva tasca a la Secretaria General de la Federació Catalana amb algunes activitats esportives, com el Curs Internacional sobre l'Educació Física, a Cochabamba (Bolívia), col·laboracions amb entitats que es dediquen a la rehabilitació i reinserció de joves afectats pel consum de droga i amb aportacions tècniques en diferents cursos i seminaris.

Quan ens van fer saber que li havien concedit el Premi Mireia Tapiador, ho vam trobar molt encertat, ja que la Katy ho ha estat tot dins el món del socorrisme aquàtic: esportista, tècnica, àrbitra, professora i directiva, i perquè la seva manera de treballar reuneix dues qualitats sempre desitjables: el rigor i la serietat. En aquest sentit, s'acosta molt a la imatge i el record que guardem de Mireia Tapiador tots els qui vam tenir l'oportunitat de tractar-la.

**TROFEU
INTERNACIONAL
JEAN BOUIN,
DESEMBRE DE 1980.**

Font: Arxiu família Mayr

**HA DEDICAT
MÉS DE QUATRE
DÈCADES
A LA DOCÈNCIA.**

Font: Arxiu família Mayr

De totes les tasques i funcions esmentades, la que més li agrada i l'omple d'una manera particular és la funció docent. Entusiasta de l'esport, està ben convençuda de les seves possibilitats educatives i, tant actuant com a tècnica, àrbitra o esportista, no ha deixat mai d'imprimir una marcada càrrega formativa que ha sabut transmetre als esportistes al seu càrrec.

Fa quasi quaranta anys que, d'una manera o una altra, estem vinculats al salvament aquàtic, i al llarg de tots aquests anys la Katy també ho ha estat i encara uns quants més, perquè quan nosaltres hi vam arribar, ella ja hi era. Ha fet un treball dia a dia, pel qual no ha demanat mai cap reconeixement públic, més enllà de la feina ben feta, i no ha exigít mai als altres més del que s'ha exigít ella mateixa.

Aquest premi suposa un reconeixement a una trajectòria dilatada, a un treball i una dedicació sense ostentacions, un treball "a l'ombra" que difícilment és recompensat o reconegut. És el reconeixement a una de les moltes dones que han tingut una trajectòria semblant en el món de l'esport.

Es pot afirmar que ha estat "tota una vida dedicada al salvament".

Moltes gràcies, i a tu, Katy, felicitats.

Barcelona, novembre de 2008

Biografia de la finalista del Premi Dona i Esport Mireia Tapiador: Pepa Soler

Jaume Mora

Ella és la Pepa. Així la coneixem tots dins el món de l'esport. Una persona que estima el que fa i que sap transmetre als seus jugadors i jugadores el seu entusiasme i la seva il·lusió per la pràctica esportiva. Per l'esport treballa des de fa molts anys. Per l'esport vibra des que era una noieteta, allà pels anys cinquanta, en una època en què jugar a bàsquet era ser tota una pionera.

Josepa Soler i Erill va néixer a Barcelona el 18 de novembre de 1937. Als sis anys començà a anar a l'escola Maria Immaculada del carrer Alcolea, al seu barri de Sants. Més tard, continuà estudiant a l'escola de les Germanes Paüles d'Hostafrancs i, després, cursà Comerç Pràctic a l'acadèmia de l'Orientació Catòlica per a Oficinistes (OCO). En acabar els estudis, les alumnes ja tenien un lloc de treball segur. És per això que a l'edat de 16 anys començà a treballar a l'Òptica Cottet.

L'Òptica Cottet tenia en aquella època una secció d'esplai per al seu personal que abastava la cultura, l'esport i, fins i tot, la beneficència com a obra social. Així, la Pepa començà a jugar a bàsquet en l'equip de l'empresa. Això succeí pels voltants de l'any 1952. L'any 1960 el C. B. Cottet Indo quedà campió de Catalunya i d'Espanya. Formaven part de l'equip algunes de les millors jugadores de l'època, com Lluïsa Puentes, Montserrat Bové i Antònia Gimeno. L'any 1961 tornaren a ser campiones de Catalunya i el 1963 es classificaren en segon lloc en el Campionat d'Espanya.

L'any 1964 la Pepa es casà amb el lluitador internacional i diverses vegades campió de Catalunya i d'Espanya Ramon Mentrut. Van tenir tres fills, dues noies i un noi. Pel que fa a les noies, una és periodista esportiva i l'altra, psicòloga, es va dedicar durant uns anys a la marxa atlètica. El noi, desaparegut en un accident de trànsit el 1993, amb 19 anys, era un bon jugador d'handbol.

FINAL DEL CAMPIONAT D'ESPANYA JUGADA A SARAGOSSA L'ANY 1960.

Font: Arxiu família Soler

Tornant a la carrera esportiva de la Pepa, cal dir que la temporada 1966-1967 l'empresa Cottet va reduir la seva dedicació a l'esport i les jugadores del club passaren en bloc al C. B. Picadero. La Pepa també entrà a formar part de l'esmentat club, entrenant-se i a estones fent d'entrenadora, però sense prendre part en la competició.

PEPA SOLER AL CAMP DEL COTTET INDO.

Font: Arxiu família Soler

**INAUGURACIÓ DE LA
PISTA POLIESPORTIVA
A LES INSTAL·LACIONS
DE LA FÀBRICA INDO
L'ANY 1961.
EQUIP VISITANT:
CB PICADERO.**

Font: Arxiu família Soler

L'any 1970 el passà inactiva a causa d'una lesió al genoll i el 1972 formà un equip de veteranes, del qual va ser jugadora i després entrenadora. Ja a començaments dels anys vuitanta va iniciar-se com a entrenadora dedicada a l'esport de base, primer a l'Escola d'Iniciació Esportiva Les Corts i després al club Joventut Les Corts, del qual va ser fundadora, juntament amb el sempre recordat i enyorat Joan Garcia. Ha entrenat equips de totes les categories i fins fa un parell d'anys ha continuat dirigint el seu conjunt de veteranes, amigues i companyes en el camí de la vida. Però per damunt de tot la seva passió ha estat treballar amb nens i joves i formar-los com a esportistes i persones. En l'actualitat encara exerceix com a segona entrenadora de l'equip femení de Primera Catalana del Joventut Les Corts i de tresorera d'aquest club, alhora que és membre de la junta directiva del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona.

Per la seva tasca ha estat distingida com a "forjadora de l'esport" per la Generalitat de Catalunya i ha rebut guardons com ara la medalla de plata de la Federació Catalana, la medalla de la Fundació del Bàsquet Català, la del 75è aniversari de la Federació Catalana de Bàsquet, la de plata del Consell de l'Esport Escolar i una menció especial al premi Mireia Tapiador de l'Ajuntament de Barcelona.

**PEPA SOLER I KATY
MAYR, FINALISTA I
PREMI DONA I ESPORT
"MIREIA TAPIADOR"
2008.**

Font: Institut Barcelona Esports

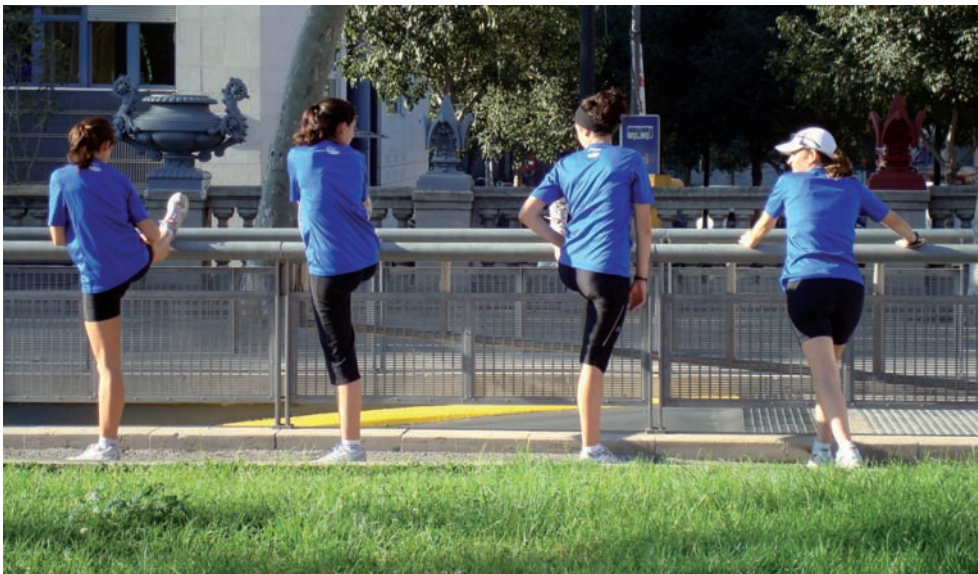

La Pepa és, per damunt de tot, una apassionada del bàsquet i una gran treballadora de l'esport. A l'esport hi continua dedicant, com ha fet durant aquestes últimes dècades, molt esforç i moltes il·lusions. La Pepa sap que l'esport permet als éssers humans desenvolupar-se com a persones i per això continua treballant dia a dia per posar-lo a l'abast dels nois i noies de Barcelona. L'esport, de fet, ens ha permès conèixer algú com ella, cosa que, a més de ser un privilegi, comporta tenir sempre a prop una dona disposada a donar un cop de mà quan cal. Un luxe.

Manifest de la Cursa de les Dones 2008

Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere

Fa uns anys ni se'n parlava o bé si se'n deia alguna cosa es disfressava sota diferents noms. El càncer de mama, d'una banda, i la violència de gènere, de l'altra, han restat ocults a la llum de la societat durant un llarg període de temps. Afortunadament, en aquests darrers anys s'han produït canvis socials importants i aquests, juntament amb la valentia de moltes dones, n'han permès la visibilització. Aquest fet és un pas fonamental per a la lluita tant en el cas del càncer de mama com en l'eradicació de la violència de gènere.

PREPARACIÓ ESTONES ABANS DEL TRET DE SORTIDA

Font: Institut Barcelona Esports

El càncer de mama representa la primera causa de mort per càncer entre les dones a l'Estat espanyol. La seva detecció és transcendental. I és aquesta lluita contra el càncer de mama el que ens uneix avui en aquest acte, en aquesta cursa.

L'esport en tots els seus vessants és en els nostres dies una manifestació cultural de primer ordre, compromès amb la societat i amb els seus problemes. Un dels problemes

més dramàtics i estructurals que cal eradicar de la nostra societat és la violència contra les dones, per la qual cosa hem de celebrar que avui ens en fem ressò.

Cada cinc dies mor una dona a l'Estat espanyol assassinada per la seva parella o ex-parella, és a dir, més de setanta dones moren a l'any a causa de la violència de gènere. I segons l'Observatorio contra la Violencia de Género, a l'Estat hi ha dos milions de dones maltractades.

En l'última dècada, s'ha avançat en el llarg camí per eliminar la violència contra les dones. S'ha deixat de considerar un problema individual o privat per fer-se visible i notori a tota la societat. Avenços importants han estat la implantació de polítiques socials i la creació de lleis com la *Ley integral contra la violencia de género*, aprovada l'any 2004 a nivell de l'Es-

ANDREA FUENTES, ACOMPANYADA DE LA REGIDORA DE DONES I JOVENTUT I EL DELEGAT D'ESPORTS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, DESPRÉS DE LLEGIR EL MANIFEST.

Font: Institut Barcelona Esports

tat espanyol, i enguany la Llei pel dret de les dones a l'eradicació de la violència masclista, aprovada pel Parlament de Catalunya.

Malgrat els avenços obtinguts en la igualtat de drets, però, es continuen aplicant, des d'una perspectiva patriarcal, els paràmetres d'una societat estructurada a partir del desequilibri de les relacions entre dones i homes. Les dones patim moltes menes de violència: la violència econòmica, bèl·lica, de classe, la tortura... Hi ha, a més a més, una **violència específica contra les dones** que s'ha emprat com a instrument per mantenir la discriminació, la desigualtat, les relacions jeràrquiques i el poder dels homes sobre les dones: **la violència de gènere, la violència masclista**.

Davant d'aquesta colpidora situació, cal reaccionar-hi mitjançant la denúncia i el rebuig, el posicionament i l'acció:

- Donant a conèixer les creences i els estereotips culturals que sustenten la violència envers les dones i que es transmeten de generació en generació.
- Posant de manifest la necessitat d'adoptar mesures de prevenció educatives i socialitzadores que aturin aquesta classe de violència.

LA LLUITA CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE S'AFAGEIX A LA LLUITA CONTRA EL CÀNCER DE MAMA EN LA 4ª CURSA DE LES DONES

Font: Institut Barcelona Esports

- Mostrant la nostra posició ferma **a favor de les víctimes** i de les persones i els col·lectius que els donen suport i en contra dels maltractadors.
- Denunciant els casos de maltractament que es donen a prop nostre, ajudant a **trencar el silenci**.

Exigim "tolerància zero als maltractaments"

De la mà de l'esport com una via eficaça, ens unim avui per fomentar la igualtat entre dones i homes en tots els àmbits de la nostra societat i per continuar lluitant contra el càncer de mama.

En la lluita contra el càncer de mama i contra la violència de gènere, l'educació i la prevenció esdevenen essencials. També el paper de les associacions i la solidaritat i implicació de tota la societat són necessaris per a l'avenç social. Sabem que és una carrera de fons, de llarg recorregut, però també sabem que hi ha un final que obre nous camins.

Així, doncs, des d'aquí us animem a participar en aquesta cursa que representa un exemple a seguir de solidaritat amb les dones que pateixen càncer de mama i de lluita per una societat lliure de violència contra les dones.

Aquest manifest, que precedí la Cursa de les Dones, va ser llegit per l'esportista de natació sincronitzada Andrea Fuentes el dia 26 d'octubre de 2008.

L'HABITUAL FINAL
DE FESTA DESPRÉS
DE LA CURSA

Font: Institut Barcelona Esports

A woman is running on a track, captured in a blurred, low-angle shot. The entire image is overlaid with a semi-transparent yellow grid pattern. The text is centered on the left side of the image.

**Conciliació de les responsabilitats
personals i la pràctica esportiva de
les dones**

La conciliació de les responsabilitats laborals, familiars i el temps d'oci de les dones del segle XXI

Mª Ángeles Duran

Transcripció de la conferència pronunciada per Mª Ángeles Duran, professora d'investigació del CSIC (Consell Superior d'Investigacions Científiques) i catedràtica de Sociologia, el dia 4 de novembre de 2008, en el marc de la jornada de reflexió, debat i reconeixement de la IV Setmana Esportiva.

Bona tarda. Gràcies per donar-me la possibilitat de ser aquí. De fet, no és la primera vegada que hi vinc i m'agrada molt poder repetir. El tema d'avui és molt ampli i no és fàcil parlar d'aquelles activitats que són difícils de compaginar, i que les dones encara ho tenen més difícil. Perquè atenció al títol: "Les responsabilitats laborals, familiars i d'oci", i dins l'oci, les activitats esportives. També ens podem plantejar la possibilitat de no compaginar les diferents activitats, sinó que cadascú esculli dedicar el seu temps a allò que cregui més important o interessant, ja sigui la família, l'esport... Tanmateix, el tema que avui ens ocupa és la conciliació. El model instaurat és el de fer una mica de tot, no molt d'una cosa. I per què ha de ser així? Per què hem de fer una mica de tot en comptes d'especialitzar-nos? Quanta estona ens semblaria suficient per fer una mica de tot? Aquesta realitat, sempre ha sigut així o és quelcom nou? Jo diria que és quelcom nou i, en part, si és tan difícil aconseguir la conciliació és perquè és un model nou. Si a algú dels presents li interessa la literatura clàssica, recitaré un refrany de Luis de León, que és un gran lector de textos antics, grecs, romans, bíblics. L'any 1583, quan descriu el que deien els llibres antics, diu que era la pròpia naturalesa la que no permetia a les dones fer activitats a l'aire lliure i, per tant, Déu també, perquè naturalesa i Déu sempre han anat plegats. Deien que les dones tenien un cos flonjo, fràgil, que no estava preparat per fer exercicis a l'aire lliure, i per això s'havien d'estar a casa, per no patir cap dany. Ara pensem que han de fer esport i activitat física a l'aire lliure. On es produeix el salt, aquest canvi de mentalitat? Quina és l'herència que ens han deixat i que ens ha portat a dur a terme pràctiques tan diferents entre homes i dones? Jo miro les cares dels presents i els veig molt joves; per això potser els sorprendrà una anècdota de quan jo estudiava biologia en l'etapa pre-universitària. L'escola era de monges, però moderna. Vaig haver d'estudiar tot el llibre de biologia, l'autor del qual era molt més modern que les monges i, de fet, el seu llibre era semblant als d'avui dia. Les monges estaven a mig camí, però a moltes altres escoles aquests llibres els semblaven quasi bé un pecat i en altres escoles els temes referents a l'anatomia humana (diferències entre homes i dones) estaven grapats. A la meua escola es va donar tot el llibre, però no es va explicar el tema de la reproducció. Per cert, aquest tema va entrar en l'examen, i per sort me l'havia llegit. El que vull dir és que les idees sobre el cos influeixen molt en allò que es fa sobre el cos. És cert que no tothom pensa de la mateixa manera: trobem, per exemple, en els diaris imatges de dones amb burca o la terrible notícia d'aquella noia que va ser lapidada després de declarar a la policia que havia sigut violada. El cos i les idees sobre el cos és quelcom molt profund que forma part d'una cultura, d'una civilització, i no és tan fàcil dir: "Fins ara pensàvem que el cos era i s'utilitzava d'una manera determinada, i ara pensem diferent en la

higiene i l'exercici físic. Hi ha pràctiques físiques que no són compatibles amb la higiene." Estic parlant de l'any 1983, quan la UNESCO em va encarregar un estudi sobre la percepció del cos i dels espais a Espanya. Em va sorprendre molt, en el moment de fer les entrevistes a les persones grans, quan explicaven com havien descobert, conegut, el seu propi cos. Eren d'una o dues generacions anteriors a la meua i, per tant, havíem coincidit en el mateix moment i en els mateixos espais. Les dones explicaven que elles no s'havien vist mai el cos fins que es va instal·lar a casa seva una banyera i un mirall de cos sencer, perquè fins al moment es dutxaven amb una palangana i un mirallet, i s'eixugaven i es netejaven amb un tros d'esponja, i no es veien el cos sencer, se'l veien a trossos. No es dutxaven quasi mai, perquè no hi havia dutxes a les cases. Aquesta realitat, en què s'assembla a la d'un noi o una noia de 20 anys d'avui dia? Tothom té dutxa a casa, es dutxa cada dia i surt al carrer a mostrar el seu cos sense cap pudor. Jo he fet gimnàstica amb *pantalón bombacho* (ample i cenyit als turmells). Després de la guerra, la gimnàstica era obligatòria en el currículum escolar. Les escoles de nois i noies estaven separades i els nois feien gimnàstica amb pantalons curts i les noies amb una samarreta de màniga curta i el *pantalón bombacho* per tapar les cames, ja que era ofensiu ensenyar-les. Les noies i les dones no feien activitats físiques després de l'escola, però sí exercicis perquè havien d'anar a buscar els nens a l'escola, pujar escales, caminar, etc. Una altra diferència important entre nois i noies és que els nois es veuen animats culturalment des de molt petits a competir, a la competició. Estan entrenats per competir. Les noies, en canvi, no estan entrenades per competir, sinó per cooperar, i això, a l'hora de prendre decisions concretes, s'ha de tenir en compte. Si pensem en esports

de competició és molt més complicat practicar-los per a una dona que per a un home. Per tant, si volem que les noies facin esport, no pensem en models esportius competitiu perquè aquests van en contra dels valors que han rebut històricament, necessiten fer un doble esforç, conèixer el seu propi cos i desenvolupar pràctiques competitives en comptes de cooperació.

L'esport es desenvolupa essencialment de portes enfora i les dones han sigut entrenades per estar de portes endins. Un dels meus llibres es titula *De puertas a dentro* i em va suposar un desafiament acadèmic: portar la reflexió universitària del màxim nivell al que succeeix dins la llar, perquè la llar no tenia cap prestigi acadèmic; sempre s'estudiava el que succeïa de portes enfora. Llavors es van plantejar de per què sempre havia de ser així. Per exemple, l'economia de mercat; però, i l'economia domèstica? O els recursos escassos dins les llars? I els conflictes afectius i emocionals dins la llar? Les dones, en aquest país, han estat educades perquè la seva vida transcorri de portes endins, i demanar que actuïn de portes enfora és un canvi històric i cultural molt important que provoca fortes reticències.

En el llibre de Fray Luis de León es diu que la dona no va ser dotada per la natura d'uns membres preparats per viure a l'exterior. Fray, que es va estar cinc anys a la presó per ser massa modern, a finals del segle XVI, deia que les dones no havien de ser "*ventaneras*" ni "*visitadoras*", no havien de sortir fora, i que els homes farien bé de posar com més cadenats millor a les portes de casa per tal que les dones no sortissin ni fossin visitades per altres dones. Així era la nostra cultura, molt influenciada per la cultura musulmana perquè aquesta havia estat present a la Península durant vuit segles. Els grecs i els romans tenien una visió semblant, cal comptar també l'herència jueva, etc. Tot forma part de nosaltres, de com hem sigut al llarg dels segles. Aquesta societat vol un canvi, vol que les dones surtin de casa, per treballar i per fer esport, però ja se sap que costarà a causa de la cultura que arrosseguem. Que les dones facin esport implica una nova idea del cos, compartir espais, que competeixin en molts casos i, si a sobre l'esport és mixt, pot provocar més problemes (els musulmans, per exemple, no veuen bé el contacte físic). D'altra banda, si les noies competeixen amb els nois, com que habitualment els nois tenen més força, més velocitat..., poden sorgir alguns problemes i, finalment, es pot provocar una segregació. En canvi, el model escolar ens diu que nois i noies han de practicar l'educació física junts. Per tant, podríem dir que el model escolar i el competitiu són contradictoris en aquest aspecte.

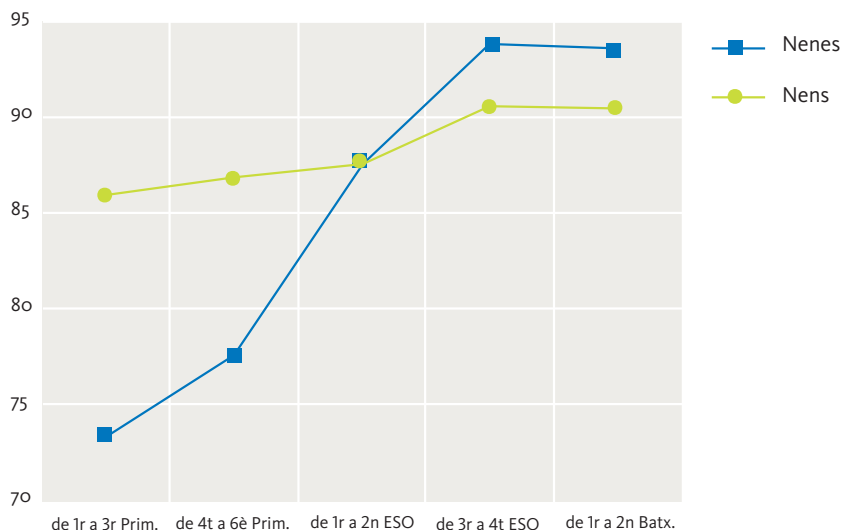
Per fer esport en aquests moments, què fa falta? Potser centres esportius, espais..., però el més important és tenir temps. Segons l'Informe de l'enquesta de l'Institut Nacional d'Estadística sobre l'ocupació del temps, les dones tenen menys temps que els homes, perquè la meitat de les dones tenen una feina, i el treball no remunerat ocupa a les dones moltes més hores que als homes. Si se sumen les dues feines (remunerada i no remunerada), com a mitjana (l'enquesta de l'INE només té en compte l'activitat principal, la secundària la té molt desdibuixada) treballen una hora diària més que els homes, i arriben cansades al final del dia. Segons l'enquesta (aquesta, més acurada) del Consell Superior d'Investigacions Científiques, la diferència és de tres hores diàries. Queda, doncs, molt poc temps per fer esport. A més, el dissabte és un dia en què la dona fa més feina encara. Amb les poques hores que resten, hi ha la gent que aposta per convèncer les dones que el millor que poden fer és esport i, d'altra banda, hi ha els lobbies del món de la bellesa (estètica i maquillatge, roba, etc.) que competeixen amb el món de l'esport per ocupar el poc temps lliure de les dones. Si les dones estan molt pressionades (pels mitjans de comunicació) per estar maques, atractives, seductores, s'ha d'anar molt en compte perquè la dona pot relacionar fer esport amb

anar amb els cabells bruts, el cos tot suat, a menys que fem veure que primer s'ha de passar per l'exercici físic per aconseguir la bellesa posteriorment. Si vostès volen fer polítiques esportives, han de pensar que aquestes han de ser més poderoses que les polítiques del món de la bellesa, la cosmètica, la roba, etc.

Segons un estudi realitzat a Catalunya, les noies tenen un índex de participació en activitats esportives més baix que els nois. La creença que és bo fer esport no sempre va d'acord amb la quantitat d'esport que es fa. Les noies fan menys esport i, quan en fan, hi dediquen menys temps. Cap als 25 anys els nois també tenen menys temps i s'igualen amb les noies.

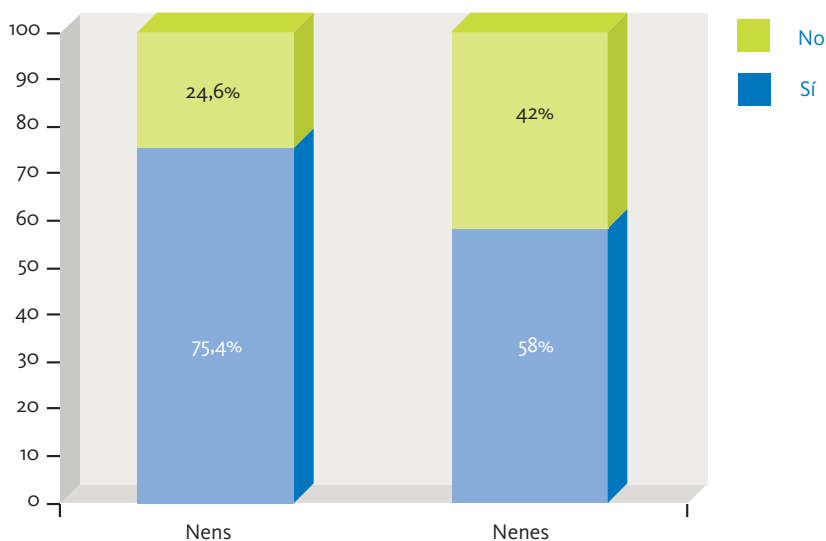
Consciència per continuar fent esport de gran

Font: Estudi dels hàbits esportius escolars a Barcelona. Institut Barcelona Esports

Pràctica esportiva escolar fora de l'horari lectiu segons gènere

Font: Estudi dels hàbits esportius escolars a Barcelona. Institut Barcelona Esports

Els de més de 60, vidus i jubilats, tenen vint punts de diferència a favor quant a la pràctica esportiva. Les iaies no fan pràctica esportiva perquè no es jubilen mai i sempre tenen ocupacions (l'home, els néts...), malgrat que són les que més ho necessiten (pels temes del colesterol, de la circulació...). El Govern hauria d'incrementar els impostos en un 20% si les iaies no es fessin càrrec gratuïtament dels néts i les persones dependents, ja que la seva feina l'hauria de fer una altra persona. Si voleu que elles facin esport s'han de posar serveis perquè tinguin més temps per dedicar-lo a elles mateixes. Però les dones de més de 65 anys no han sigut educades per dedicar el temps a elles mateixes, sinó per dedicar el temps als altres. La seva responsabilitat, autoestima i sentit del deure les porta a ser excessivament generoses a l'hora de donar el seu temps als altres. No es pot plantejar un augment del temps dedicat a fer esport (polítiques d'esport) si aquest augment no va acompanyat de polítiques de generar temps lliure, la qual cosa vol dir descarregar temps d'altres obligacions. Aquestes dones han de canviar el xip, però totes aquelles persones que, d'alguna manera, es veuen beneficiades per l'ajuda de les iaies, també ho han de fer. S'han fixat en qui ocupa majoritàriament els casals d'avis? Doncs una dona per cada cinc homes. Així, si es fes activitat esportiva en aquests centres, els grans beneficiaris serien els homes. Els metges manen molt sobre aquest sector de la població i són molt importants. Els avis tenen a favor la disponibilitat de temps; en canvi, els joves no.

No he dit res de l'esport d'alta competició perquè a la majoria de les dones els resulta impossible combinar la seva vida amb els entrenaments. No facin cas de les declaracions de les dones que triomfen en l'alta competició, sigui en l'esport o acadèmica, quan llegeixin que diuen que no han tingut mai dificultats pel fet de ser dones. Segurament aquestes dones tenen una estratègia amb el món que les obliga a minimitzar les seves pròpies dificultats. Tinc un magnífic estudi a les mans que diu que les dones que treballen afirmen que no tenen dificultats per compaginar la vida familiar amb la professional. S'hauria de preguntar a les dones que no han arribat a dalt de tot, ja que van escollir models molt més complexos amb una vida molt més rica, amb cap excel·lent en res, però amb un notable en quasi tot. Ser excel·lent en una cosa segurament és el resultat d'haver trepitjat a qui fes falta i ser molt pobre en tota la resta.

Del perquè la conciliació de la vida laboral i familiar no acaba de ser una bona solució

Teresa Torns

En aquests darrers temps, la conciliació de la vida laboral i familiar s'ha convertit en una necessitat que, malgrat l'adagi popular, no sembla que pugui esdevenir virtut. O, si més no, no del tot. Cal reconèixer, però, el fort impacte mediàtic que acompanya la conciliació i la gairebé total unanimitat dels qui la promouen. La gran majoria dels seus partidaris la presenten com si fos la millor solució per resoldre un dels principals problemes que, avui en dia, tenen les persones que treballen: a saber, fer compatible el temps de treball, és a dir, la jornada laboral, amb els altres temps i treballs que també se'ls plantegen en la vida quotidiana, en particular el temps que cal dedicar a les tasques de cura i atenció a les persones amb les quals s'acostuma a conviure en família; és a dir, criatures, gent gran, persones malaltes o amb dificultats d'autonomia personal. Unes tasques i uns temps que, lluny del temps d'oci personal, sempre a prop de la lliure elecció individual, estan, al contrari, molt a prop d'horaris rígids i obligacions indefugibles que casen malament amb les demandes de disponibilitat laboral que les empreses plantegen en l'actualitat. Situació que, finalment, acaba influïnt fortament en el benestar quotidià de tothom, tant de les persones que procuren aquest benestar a costa del seu temps i del seu esforç, com d'aquelles que ni s'adonen que aquest temps i aquestes tasques quotidianes existeixen, malgrat que en reben els beneficis. I no calen gaires estudis ni ser massa eixerit per comprovar que el primer grup és compost per dones, majoritàriament, mentre que en el segon hi ha majoria d'homes.

Tot fa pensar que l'ara anomenada "conciliació" no és sinó la nova manera d'anomenar una vella qüestió, perquè les dificultats per fer compatibles la vida laboral i la vida familiar no són cap novetat. Es podria dir, fins i tot, que el tema és tan antic com el fet d'haver de treballar sota la disciplina laboral que va imposar, en el segle XIX, el capitalisme industrial. Una disciplina que va fixar una relació entre el temps i el treball que atrapa, en particular, aquella part de la població assalariada, dones principalment, que, a més de la seva activitat laboral, ha de fer-se càrrec del treball de cura i atenció de les persones de la llar. A començaments del segle XXI, la societat industrial ha canviat molt, però totes les enquestes que mesuren la relació entre el temps i el treball mostren com les dones continuen acumulant una major càrrega total de treball (la suma del treball remunerat i del treball domèstic o familiar) i gaudint de menys temps d'oci i de lliure disposició personal que els seus companys masculins.

A tall d'exemple, es poden comprovar les dades de la taula següent, on, a través de les úniques dades oficials existents al nostre país, es pot veure com les diferències són especialment significatives en el temps que homes i dones dediquen a les tasques de la llar i la família. Unes diferències que, d'altra banda, remetent a un ús del temps, el dedicat als estudis, que és l'únic on la dedicació femenina és superior a la masculina.

Distribució temporal de les activitats diàries segons el gènere (hores:minuts)

	Homes	Dones	Mitjana
Cura personal	11:28	11:27	11:27
Treball remunerat	3:52	2:07	2:59
Estudis	0:33	0:42	0:38
Tasques llar i família	1:39	4:14	2:58
Treball voluntari i reunions	0:09	0:14	0:12
Vida social i diversió	1:16	1:10	1:13
Esports i activitats a l'aire lliure	0:57	0:41	0:49
Aficions i jocs	0:26	0:11	0:18
Mitjans de comunicació	2:20	2:01	2:10
Trajectes i ús del temps no especificat	1:20	1:13	1:16

Font: Estadística de l'ús del temps (referent a Catalunya), 2002-2003. IDESCAT-INE

En realitat, es pot dir que la conciliació ara plantejada tracta de trobar solucions a la major càrrega total de treball que les dones suporten, per comparació als homes, en les societats del benestar contemporànies. Perquè aquest fet i aquestes xifres, amb petites variacions, són similars a tot Europa, un espai on, cal recordar, les dones i els homes han aconseguit més i millor benestar. El que sembla haver passat amb l'aparició de la conciliació com a necessitat, en aquests darrers temps, és que aquesta major acumulació de treball en les dones, tot i que encara és una sorpresa per a molts, ara és més visible perquè la majoria de les dones treballen dins i fora de la llar; en particular, les mares, les esposes i les que tornen a fer de filles o nores. No és, per tant, un fet nou perquè qui més qui menys ha tingut o té molt a prop, per poc que s'hi fixi, dones en aquestes circumstàncies. Però alguna cosa passa quan, avui en dia, la conciliació apareix com una política per donar suport a les dones perquè puguin compatibilitzar el treball que han de fer dins i fora de la llar o família. Cal precisar que ningú no diu que les polítiques de conciliació no siguin necessàries, sinó que el que cal preguntar-se és si la conciliació només la necessiten les dones.

De fet, el que sembla haver passat és que les primeres solucions ideades, en les actuals societats del benestar, especialment a l'Europa de després de la Segona Gran Guerra, no acaben d'anar bé, a hores d'ara. Aquelles primeres solucions varen proposar que les dones mares treballessin a temps parcial o es retiessin del mercat laboral temporalment durant la cria dels fills i filles. Mesura que han utilitzat i utilitzen la majoria de mares europees, segons ens mostren, de nou, les estadístiques laborals. Però, en l'actualitat, aquella solució no serveix perquè el mercat laboral femení presenta una segregació i unes discriminacions (pitjors salaris, més contractes temporals, més atur i precarietat...) que no els permet desenvolupar una vida laboral en les mateixes condicions d'igualtat que els homes. I si bé les polítiques d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones desenvolupades en aquestes darreres dècades han anat apareixent per posar-hi remei, la conciliació, tal com està plantejada, no sembla ajudar-hi.

Percentatge de dones ocupades a temps parcial. 2006

	Dones	Ambdós
Catalunya	21,7	11,6
Espanya	23,3	11,9
UE25	32,9	18,7

Font: EPA/EUROSTAT

Les polítiques de conciliació

Les actuals polítiques de conciliació són fruit de les darreres estratègies per promoure l'ocupació a la Unió Europea; en concret, per aconseguir l'augment de l'ocupació femenina que cal augmentar, segons aquests criteris, per fer front a la crisi de l'ocupació que pateix Europa des de fa més de trenta anys. Per aconseguir-ho, aquestes estratègies s'orienten envers la promoció de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. Però, seguint el parer dels principals especialistes europeus, cal assenyalar que la proposta no té èxit perquè es fa des d'una lògica productivista on el treball només és vist com a activitat laboral i la conciliació hi apareix com una solució únicament pensada per a les dones; en concret, per a aquelles que són mares, oblidant, d'aquesta manera, el problema de la cura de les persones grans dependents que s'ha produït pel creixent envelliment de la població europea.

Els instruments que han de fer viables les polítiques de conciliació consisteixen en la promoció de permisos laborals i de serveis d'atenció a la vida diària (SAD). Uns serveis que allà on l'estat del benestar és fort, com ara els països escandinaus, hi són d'abans de la conciliació. Mentre que en els països mediterranis, com ara el nostre, a penes existeixen, perquè l'estat del benestar és més precari, hi ha fortes resistències culturals, que no sempre permeten reclamar-los, i la forta tradició familista fa que les dones ocupades tinguin una vida quotidiana on, ara per ara, la conciliació es tradueix en acumulació.

Pel que fa als permisos laborals, la majoria de països europeus han desenvolupat lleis que regulen els permisos de maternitat, excedències i altres llicències similars. A Espanya es va regular una llei de conciliació, el mes de novembre de 1999, on s'afavoria un permís de maternitat que podia ser utilitzat pel pare quan la mare, sempre que fos treballadora en actiu, ho permetés. També es va promoure el Plan Concilia, l'any 2005, per als funcionaris de l'Estat, a més d'altres actuacions similars promogudes pels governs autonòmics. Així mateix, algunes empreses, especialment les grans, miren de regular els horaris laborals per donar resposta, segons diuen, a les necessitats conciliadores de la seva plantilla; ara bé, les primeres valoracions sobre aquestes mesures empresarials assenyalen el fet que no afecten tota la plantilla, sinó que acostumen a afavorir la part més altament qualificada d'aquesta plantilla.

A Catalunya, la Generalitat va regular la conciliació a través d'un primer decret l'any 2002, que ha anat seguit d'una llei de juliol de 2006. La nova llei permet obtenir permisos laborals per a la cura de criatures, sense reducció de salari, al personal funcionari de les diverses institucions públiques catalanes. Aquesta llei va incorporar com a novetat significativa el permís de paternitat de quatre setmanes, que la llei d'igualtat espanyola de març de 2007 posteriorment ha fixat només en 15 dies, tot i que és previst ampliar-lo a un mes en els propers sis anys. Les dades mostren que l'aplicació de les novetats d'aquesta legislació

és notable, però força més lenta del que caldria esperar després de l'impacte mediàtic que ha acompanyat aquestes actuacions. Una lentitud que s'explica probablement perquè no hi ha hagut prou temps perquè les lleis promoguin el canvi de mentalitats necessari per facilitar la bona marxa d'aquesta mena d'actuacions. I pel que fa als permisos de paternitat, només cal veure les dades de la taula següent per saber que aquests canvis sembla millor que s'acompanyin d'una obligatorietat similar a la que inclou la legislació vigent en alguns països europeus, particularment els escandinaus. En concret, Suècia i Noruega són capdavanters a l'hora d'oferir millors solucions. La seva legislació permet un permís de paternitat d'un mínim de quatre setmanes, obligat per llei, que, a més de la major oferta de temps, sembla haver incidit amb èxit en el canvi de mentalitats i de cultures tant personals i familiars com laborals.

Un canvi de mentalitats que, no cal dir, ha d'arribar, també, als permisos, llicències i actuacions destinats a la cura i atenció de les persones grans dependents o d'aquelles que presenten una diversitat funcional notòria, perquè la situació actual en aquests casos s'acosta, massa vegades, a la indignitat. Aquesta darrera problemàtica afecta molt especialment les dones de l'anomenada "generació sandwix" que estan actualment atrapades entre la "normalitat" de la cura dels fills i filles i la cura "sobrevinguda" de les persones grans dependents de la família. Situació que, atesa l'obligació moral amb la qual la majoria d'aquestes dones afronten aquesta cura, no sempre genera la demanda d'uns serveis de cura absolutament necessaris per satisfer uns drets de ciutadania que, ara per ara, gairebé ningú no considera com a tals i que, en el millor dels casos, són substituïts per la contractació d'una dona immigrada, en unes condicions laborals precàries.

Permisos de maternitat i paternitat a Catalunya

Catalunya	any 2006	any 2007
Dones		
Permisos de maternitat	59.403	60.725
Homes		
Total (1)	1.044	34.232
Permisos de maternitat	1.044	980
Permisos de paternitat	---	33.252
Ambdós sexes		
Total (1)	60.447	94.957
Permisos de maternitat	60.447	61.705
Permisos de paternitat (1)	---	33.252

Font: Anuari Dona i Treball 2007. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

1. L'inici de vigència del permís de paternitat és el mes de març de 2007; per tant, les dades de 2007 fan referència al període març-desembre.

Repensar la conciliació

Les avaluacions que ens arriben de l'aplicació de les polítiques de conciliació de la vida laboral i familiar fan pensar que l'èxit no pot reduir-se a constatar que, si més no, aquestes polítiques han cridat l'atenció sobre les dificultats de fer compatibles la vida laboral i la vida familiar. Perquè com molt bé diuen els especialistes britànics, l'equilibri entre la vida i el treball, tal com ells anomenen la conciliació, ha posat de manifest que del treball en sabem prou, però no passa el mateix amb la vida. I n'és una bona prova el fet que en la nostra societat molts homes adults, si no tenen treball perquè es queden a l'atur o es jubilen, no saben què fer per viure. Un escenari on, d'altra banda, no cal oblidar que el cicle de vida laboral cada cop és més curt i que, per contra, l'envelliment cada cop fa viure més anys. I, en conseqüència, les necessitats de cura de la vida i la seva importància no fan sinó augmentar per a tothom. Atesa aquesta situació, cal ser conscient que l'actual crisi econòmica, juntament amb l'amenaça de directives europees que pretenen promoure setmanes laborals de 65 hores, obliguen a idear i pensar alternatives que sí que facin viable l'equilibri entre la vida laboral, la vida familiar i la vida personal, per a tota la població. I les respostes han de ser ideades i aplicades amb urgència.

No pot ser que la conciliació, si ha de ser la solució, només es pensi com un afer que afecta les dones, perquè repartir el temps i el treball socialment necessari perquè homes i dones visquin quotidianament de manera més equitativa hauria de quedar fora de discussió. I no sembla prou assenyat esperar que hi puguin haver altres canvis en el sistema socioeconòmic vigent, com algunes veus alternatives reclamen. D'un temps ençà, alguns especialistes plantegen alternatives a la problemàtica que envolta la conciliació que passen per desenvolupar polítiques de temps. I altres veus més sensibles a les desigualtats de gènere fa molt més temps que demanen que hi hagi una revisió de l'actual contracte social entre homes i dones; en concret, d'aquell contracte que va acompanyar les bases de l'actual estat del benestar i que convertia els homes en caps de família i, per tant, en els principals proveïdors d'ingressos del nucli familiar, i les dones en mestresses de casa, cuidadores de la llar i la família. Aquell contracte no va ajustar-se mai a la realitat d'una societat on les dones sempre varen treballar més que els homes, tot i que no fos reconegut així, però va ser la base de les polítiques per redistribuir la riquesa i el benestar. El temps i el treball dedicat a la cura de la vida de les persones en varen quedar exclosos i la conciliació no sembla que, ara per ara, ho pugui solucionar.

Les polítiques de temps poden ser una alternativa viable perquè, efectivament, el problema que cal resoldre té a veure amb temps i amb treball. I, en aquests termes, sembla ineludible que les primeres actuacions comencin per la regulació del temps de treball. En aquest punt, ningú no qüestiona la necessitat que hi hagi permisos laborals, però cal no oblidar que amb això no n'hi ha prou perquè aquests permisos només regulen períodes de temps de treball excepcionals. I el que cal és que tothom redueixi la jornada laboral diària, de manera sincrònica i quotidiana. L'objectiu d'aquesta reducció ha de ser que qualsevol persona ocupada tingui, a més de la seva jornada laboral, el temps necessari per al treball domèstic i familiar, per a l'oci i per a la lliure disposició personal, que no sempre és el mateix. Aquesta combinació ha de ser possible, independentment del gènere, la classe, l'edat o l'ètnia a què es pertanyi, i ha de variar, forçosament, al llarg del cicle de vida de la persona, i no solament segons uns criteris de rendibilitat empresarial, d'èxit professional o de consum ostentós. Cal tenir present que el temps individual és un temps social on els privilegis d'uns (acostumen a ser pocs i masculins) sempre es basen en els desavantatges dels

altres (dones en la seva majoria, principalment de classe treballadora o d'ètnies subordinades).

Pel que fa a la renovació del contracte social entre homes i dones, convé, a més, no oblidar que el protagonisme femení o, dit d'una altra manera, l'absentisme masculí en les tasques quotidianes de cura de la vida (de la pròpia i de la resta de la família) és, probablement, un dels principals inconvenients que presenta l'actual conciliació. Cal, doncs, promoure mesures que qüestionin la centralitat i el prestigi que té el temps del treball remunerat a l'hora d'organitzar la vida quotidiana de les persones, de les empreses i de les ciutats. Cal fer-ho perquè només així es pot donar valor a la contribució que les dones fan al benestar quotidià, a través del treball domèstic. I només així tothom en pot reconèixer la importància i la necessitat. Cal promoure, per tant, mesures reguladores del temps i el treball que qüestionin la jerarquia d'un cap de família masculí, sempre disponible laboralment. I reclamar, a més, que la cura de les persones pugui ser socialment organitzada, com ara ho són l'ensenyament i la sanitat.

Es tracta, a curt termini, d'evitar que la conciliació sigui pensada i viscuda com si fos només un afer de dones. Afer que no podrà pas ser viable sense redistribuir entre homes i dones la càrrega total de treball, en clau de quotidianitat; és a dir, canviar l'organització social que regeix la relació entre el temps i el treball i canviar també les pautes socio-culturals vigents. No és pas ni una tasca senzilla ni una qüestió que es pugui resoldre individualment, però ningú no ha dit que sigui impossible. Estaria bé, a més, que les solucions ideades no reforcessin les desigualtats socials existents o en creessin de noves. I, mentrestant, en el dia a dia, més que no pas promoure la conciliació, moltes dones agrairien que els homes es preguntessin perquè ells no necessiten conciliar. I aleshores probablement bona part del problema, ací comentat, desapareixeria.

Bibliografia

ARAGÓN, J.; CÁNOVAS, A.; ROCHA, F. (2005): *Las políticas de conciliación de la vida laboral y familiar en las Comunidades Autónomas*. Madrid, Cinca.

TORNS, T. (2005): "De la imposible conciliación a los permanentes malos arreglos". Dins *Cuadernos de Relaciones Laborales*, 23, vol. 1.

TORNS, T.; BORRÁS, V.; MORENO, S.; RECIO, C. (2006): *Les polítiques de temps: un debat obert*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona - Regidoria dels Nous Usos Socials del Temps.

TORNS, T.; CARRASQUER, P.; PARELLA, S.; RECIO, C. (2007): *Les dones i el treball a Catalunya: mites i certeses*. Barcelona, Institut Català de les Dones.

Experiència pilot de promoció esportiva per a dones

Maria Rosa Miró

Amb motiu de la Cursa de les Dones 2008, es va convocar les mares de tres centres educatius públics de la ciutat: CEIP Joan Miró, CEIP Heura i CEIP Barrufet, interessades en la cursa a preparar-se i a participar-hi. Al llarg de la sessió es va parlar de la necessitat de fer activitat física, fins i tot en una etapa de la vida en què la cura dels fills és una prioritat, i es van facilitar plans d'entrenament per iniciar-se en la pràctica física. La inscripció a la cursa va anar a càrrec de l'Institut Barcelona Esports. A més, en aquesta sessió es van “detectar” aquelles mares que ja acostumen a sortir a córrer i participar en curses d'una manera regular perquè dinamitzessin, assessoressin i guinessin el grup.

MARES DEL CEIP HEURA PREPARADES PER PARTICIPAR A LA CURSA DE LES DONES, OCTUBRE DE 2008.

Font: AMPA CEIP Heura

La bona rebuda de la proposta, amb 169 dones inscrites, diversos dies d'entrenament establerts i l'interès d'algunes dinamitzadores a oferir més reptes per tal de motivar la continuïtat de la pràctica física, ens va portar a organitzar una sessió de “caminada nòrdica” amb l'objectiu d'oferir una proposta d'activitat física saludable, d'aprenentatge ràpid, a l'abast de la majoria de la població i de poc risc.

Tot seguit us oferim el relat d'una de les mares participants en aquesta experiència.

Sóc la Maria Rosa.

Sempre m'ha agradat l'esport, i n'he fet habitualment. He corregut, he nedat, he fet senderisme, he anat al gimnàs... Fins i tot estant embarassada, he mirat de no estar parada, sempre dins les meves possibilitats, és clar. En aquest estat el que feia era o piscina o caminar, ja fos per la ciutat o pel camp. Tot això va quedar una mica apartat amb el naixement de les meves tres filles (l'una darrera l'altra, no de cop, eh!). Bàsicament, el que he fet des de

MARES DEL CEIP BARRUFET DESPRÉS DE CREUAR LA LÍNIA D'ARRIBADA.

Font: AMPA CEIP Barrufet

llavors ha estat caminar: torno caminant de la feina a casa quan puc, perquè moltes hores lliures no em queden, la veritat. Aproximadament, camino una hora diària: és el que trigo caminant de la feina a casa.

Quan estic fent més esport és ara, arran d'una convocatòria que es va fer a l'escola de les meves filles per

córrer la Cursa de les Dones. Ens vam unir algunes mares que teníem la mateixa hora lliure: el dimecres, a les 3 de la tarda, perquè a aquesta hora no “molestàvem” ningú, ja que els nens estan a l'escola i no depens d'una tercera persona per recollir-los o portar-los a altres activitats.

Evidentment, poques vegades hem sortit totes les mares plegades perquè, malauradament, sempre hem tingut algun petit amb febre, o amb varicel·la, etc., però totes les que podíem ens trobàvem el dimecres davant l'escola a punt per fer l'entrenament. En acabat, una dutxa ràpida, i torna a córrer per anar a recollir les petites!

Va ser molt maco, ja que vaig conèixer mares d'altres cursos i també mares de les classes de les meves filles amb les quals normalment no coincideixo, i totes, més o menys, estem en la mateixa situació: falta de temps per a moltes coses, en definitiva. Vulguis o no, crec que ens va anar molt bé, perquè també fèiem com una mica de teràpia, i ens aconsellàvem i donàvem suport unes a les altres. Després de la cursa, ho vam deixar una mica, ja que les festes de Nadal, l'escola, la feina, etc, cada vegada ens demanaven més, i els horaris lliures eren menys.

Fins que un dia, xerrant amb una de les mares, vam comentar de reprendre la iniciativa, ja que ens havia agradat molt. I així ha estat: després de quasi tres mesos sense córrer, tornem a quedar, com sempre, a les 3 de la tarda. El que no tenim clar és el dia; depèn de les feines que tinguem. Tot i que mirem sempre de fixar un dia a la setmana, de vegades pot variar. Ens avisem abans, i ja està.

Penso que el més maco és que, de vegades, ens veiem pel carrer amb aquestes mares, que sé que tenen fills en altres cursos (encara que no sàpiga en quins), i ens saludem, o ens comentem alguna cosa al mig del carrer... Les meves filles em diuen: “Mama, coneixes molta gent!”.

Ara que ja fa molta calor i a les 3 no es pot córrer, mirem de quedar a la nit, encara que sabem que no és tan fàcil com fer-ho al migdia, ja que has de deixar els nens amb la parella, i depens del fet que algú sigui a casa amb els infants per poder marxar a córrer. En el meu cas, crec que tinc sort, perquè la meua parella entén que necessita tornar a fer alguna activitat i poder canviar una mica el rol de mare durant una estoneta. I ara que correm de nit, ell mira d'arribar aviat a casa perquè jo pugui marxar a l'hora a fer esport.

També sabem que aviat no ho podrem fer, ja que els nens tindran les vacances d'estiu i marxarem fora. Tot i això, pensem tornar a córrer, amb la tornada a l'escola! Igualment quan hi ha altres iniciatives esportives promogudes per l'escola i els horaris em van bé, miro d'apuntar-m'hi.

Ara vaig provar la marxa nòrdica: caminar amb bastons de muntanya per la ciutat. Va ser diferent. No ho havia vist mai, ni ho havia fet, però la veritat és que ens vam ajuntar uns quants;

SESSIÓ DE MARXA NÒRDICA, UNA ACTIVITAT PER CONTINUAR MOTIVANT LA PRÀCTICA ESPORTIVA ENTRE LES MARES DE L'ESCOLA.

Font: AMPA CEIP Barrufet

i aquest cop també s'hi van apuntar els avis d'una nena de la classe d'una de les meves filles. Dues hores que van passar volant, tot caminant, xerrant i gaudint de Barcelona.

M'agradaria que aquestes iniciatives poguessin passar també en altres escoles, i així potenciar l'esport. Suposo que la gent també hi fa molt: les unes a les altres ens donem suport, ens animem mútuament a participar en una activitat. El "boca a boca", o el fet que l'escola (en aquest cas, la gent de l'AMPA) en faci publicitat, també hi ajuda.

Gràcies a aquestes iniciatives, no solament he conegut molta gent. També he fet amigues.

Aquesta publicació s'emmarca
en la celebració de la
**Setmana Esportiva
de les Dones 2009**

Col·labora:

Organitza:

Ajuntament de Barcelona
Institut Barcelona Esports